

„Esam pirmā saimniecība Latvijā, kas sertificēta kā bioloģiska, jo neizmantojam ķīmiskos aizsarglīdzekļus un minerālmēslus.”

„Nekas netiek laists zudībā – tas ir bioloģiskas saimniecības pamats. Mums nevajag pirkt pesticīdus, jo daba pati par sevi rūpējas. Ja tu palīdzi dabai, tā palīdz tev,” skaidro Skrundas pagasta zemnieks Rihards Valtenbergs, kurš saimniecībā Valti audzē ne vien gaļas liellopus, bet arī karpas, liņus un karūsas.

Noder kā lopiem, tā zivīm

Skrundas pagasta Valtu saimnieks Rihards Valtenbergs rāda ziemas baseinus, kuros zivis tiek salaistas no diķiem.

„Ja palīdzi dabai, tā palīdz tev.”

„Esam pirmā saimniecība Latvijā, kurai ir sertificēta akvakultūras platība,” īpašnieks var lepoties. Šogad *Valtiem* apritēs 26 gadi, un viss tajā ir savstarpējā ap-ritē. „Neizmantojam ķīmiskos aizsarglīdzekļus un minerālmēslus – laukus mēslojam ar lopu radīto vircu un mēsliem. Kamēr lopiņš dzīvojas pa diķiem – iet padzerties, mazgāties un nokārtojas, rodas planktons, kas noder par barību zivīm.”

VASARĀ DIĶĪ, RUDENĪ – UZ MĀJU

Diķi tiek uzturēti, lai lopiem vasarā ir, kur padzerties un atvel- dzēties. Tā tiem ir arī daudzvei- dīgāka barība, un ūdens tuvumā var atrast kāroto. „Zivju mazuļi domāti atražošanai, dažreiz kādu pārdodam. Pārsvārā tirgojam trīs- gadīgās zivis,” skaidro saimnieks. „Mums galvenokārt ir vasaras diķi – rudenī tos nolaiz un zivis aizved uz zivju māju. Karpas zem 12°C nebarojas, tad tās dzīvojas

pa māju, kurā neviens apdraudē- jums, kā ūdrs, zivju gārnis vai jūras ērglis, netiek klāt.” Rihards stāsta, ka Ziemassvētkos ticējuma dēļ cilvēkiem rodas vajadzība pēc zvīnām, tāpēc viņi brauc ciemos, lai piedalītos atrakcijā, kad paši savām rokām no baseina var izvilkt laimīgo zivi, ko celt galdā.

ŪDENS JĀUZMANA

Runājot par apdraudējumiem, Rihards min to, ka darbības pirmsākumos zivis pirkas, bet tā ievazāta kāda slimība. Pašlaik mazuļus atražo paši, tāpēc šāda lieta nebiedē. „Ja ūdens ir pietie- kami, tad karstums ir labvēlīgs, jo karpas barojas un tām ir lielāks pieaugums, bet, ja ir par karstu, var sākt trūkt skābekļa. Tomēr tā vēl nav bijis. Katru gadu ūdeni nolaizām, lai diķi var atveseļoties un ir mazāk kaitēkļu. Mēģinām tos arī paravēt, kad izstumj ārā dubļus, ar kuriem var mēslot laukus.” Šovasar dabūjuši diķi glābt, jo karstumā ūdens izgaro-

jis un tas zivju mazuļiem radījis apdraudējumu.

AR PIEVIENOTO VĒRTĪBU

Daļa *Valtu* zemes atrodas dabas liegumā *Ventas un Šķerveļa iele- ja*, robežojas ar tādiem aizsargā- jamiem objektiem kā Gobdziņu un Ātrās klintis Ventas pretējā krastā. Tapat ir slavenie Ketleru smilšakmens atsegumi, kuros atrastas senā cetrkāja ventastegas paliekas. Šeit novērtēti bioloģiski vērtīgie zālāji, un *Valtiem* piešķir- tā trešā un ceturtā kategorija – tās skaitoties augstākās. „Staigāja eksperti, visu vērtēja,” stāsta R. Valtenbergs. „Lopi tajā zālāj var ganīties. Ir pat ieteicams to darīt, jo tā tiek patīrīts pamežs, ļaujot kokiem augt. Mums te ap- kārt ir tik daudz kas! Neesam labi priekš tiem, kas ražo minerālmēs- lus un ķīmikālijas, jo dzīvojam tā, lai te būtu laba lauksaimniecības prakse.”

Annas Bivbānes teksts un foto

LĪDZ PASAULES MĒROGAM

Makšķerēt Guntis sācis jau trīs gadu vecumā, kad aizgājis līdzī tētim uz upi. Pirmā noķertā zivs – Ventas vimba. Vēlāk arī draugu kompānijā ar to aizrā- vies arvien vai- rāk. Tā sākušies izbraucieni uz ezeriem ar nak- šņošanu. Gun- tim patīk būt dabā agrajos vasaras rītos, kad tikko sāk kļīst migla, dzied putni – daba mostas. Mazsvarīgi nav arī tas, ka pašam garšo zivis. Tas viss jāpieraksta, jāanalizē un jāseko līdzi. Karstas dienas

„Vienmēr jādomā par drošību, lai patīkama atpūta nepārvērstos jaunā murgā.”

arī tas, ka pašam garšo zivis. Tas viss jāpieraksta, jāanalizē un jāseko līdzi. Karstas dienas

sportu. Vairāk nekā 20 gadu tajā pavadīti. Lielākie sasniegumi? Komandu vērtējumā ziemas makšķerēšanā esmu divkārtējs pasaules čempions, bet individu- āli man ir 2. vieta.”

PACIETĪBA UN MĒRKTIECĪBA

„Vajadzīga pacietība un mērķtiecība, jo ar pirmo reizi jau viss neizdodas. Zivtiņa ir tāda pati dzīva radība, un katru dienu tā neēd vienu un to pašu – tas atkarīgs no laika. Tas viss jāpieraksta, jāanalizē un jāseko līdzi. Karstas dienas

arī tas, ka pašam garšo zivis. Tas viss jāpieraksta, jāanalizē un jāseko līdzi. Karstas dienas

„Tas vairs nav vaļasprieks – tas jau ir dzīvesveids,” tā saka ilggadējais makšķernieks, pasaules čempions, kuldīdznieks Guntis Kārkliņš.

Viņš šajā nodarbē kā sportā ticis līdz pasaules čempiona titulam, bet viss sācies trīs gadu vecumā, kad viņš tētim aizgājis līdz uz Ventu.

kāpt virsū. Katru gadu reizi vai divas makšķerēju Zviedrijā. Bet ir arī jāstrādā, lai ar šo vaļasprieku varētu nodarboties,” smaidot no- saka G. Kārkliņš.

NO MARTA LĪDZ MAIJAM

„Visbiežāk makšķerēju Ventā, un upe ļoti atšķiras – Kuldīgā tā nav tāda pati kā Skrundā vai Ventspilī. Jāskatās, kādu zivi gribu noķert. Tad skatos, kur labāk to noķert. Pašlaik te var dabūt asarus un līdakas. Pats labākais laiks mak- šķerēšanai Kuldīgā ir no marta līdz maijam, kad vimbas kāpj augšā. Tad šeit var sastapt paziņas no visas Latvijas! Cimos bijuši pat spāņu makšķernieki un arī draugi no visas bijušās Padomju Savie- nības. Atceros, ka atbrauca žurnā- lists no Maskavas, kurš raksta par makšķerēšanas sportu: kaut ko tik fantastisku kā mūsu Ventas rumbu, kurā pavasarī lido vimbas, nekur citur pasaulē viņš neesot redzējis.”

„Tas vairs nav vaļasprieks – tas jau ir dzīvesveids,” tā saka ilggadējais makšķernieks, pasaules čempions, kuldīdznieks Guntis Kārkliņš.

MAKŠĶERNIEKU STĀSTI

Pabaro stārķu ģimeni

Kuldīdzniecei Anitai, kura makš- ķe- rē jau kopš bērnības, atgādājumu pie ūdeņiem netrūkst.

Pirms pāris gadiem makšķerējot viņa sākusi regulāri barot kādu stār- ķīti, kas grozījies tuvumā. Tas ganījies pa plavīņu, meklējot vārdes, bet to pēdējā laikā esot maz. Tā nu viņš nācis klāt. Vēlāk, pamanot, ka Anitai ķeras kāda zivs, pat skrējis. Vasarā tas izaudzinājis divus bērnus un pirms aizlidošanas atvedis Anitai parādīt. Tad makšķerniece ar zivīm pabaro- jusi visu ģimeni. Bet trešajā dienā tie aizlidojuši. Diemžēl nākamajā gadā stārķis vairs nav atgriezies.

Vēl kāds gadījums bijis pirms daudziem gadiem, kad viņa gājusi makšķerēt ar brālēnu, kurš nekad to

Vasaras pludiņi, ar kuriem var ķert vimbas, raudas, brekšus un karpas.

„Makšķerniekam sirdsmiers ir tad, kad mājās sagādāts viss, kas vajadzīgs. Nopērku parastos āķišus, garajos ziemas vakaros tinu apkārt diegu, stiepli vai plastmasu un krāsoju, lai āķis smagāks,” skaidro Kuldīgas makšķernieks Guntis Kārkliņš.

DRAUDZĪGA TAUTA

Makšķerniekiem esot kopīgi pasākumi: „Varu piezvanīt uz Valmieru, Cēsīm vai Daugavpili, man pastāstīs, kas tur interesants, un, ja būšu tajā galā, jebkurā brīdī draugi mani uzņems. Makšķernie- ki ir draudzīga tauta. Ar šo sportu izbraukāta gandrīz visa pasaule, tāpēc daudz draugu ir arī ārpus Latvijas. Stāstu, kā iet mums, viņi stāsta, kā ir tur, un, protams, katrs palielāties ar noķer- tajām zivīm. Tā ir tāda kopības izjūta! Vis- vairāk to jūt pasaules čempionātā vasarā un ziemā. Lai gan pasaulē ir vairāki miljoni šī sporta veida cienītāju, sejas mainās diezgan reti. Kamēr vien var to sportu paviļt.

Bet makšķerēšanas sports ir ļoti dārgs. Lai aizbrauktu uz pasaules čempionātu, inventāra minimums sportistam maksā ap 10 000 eiro, neskaitot ēsmas. Bez sponsoriem būtu grūti. Mani atbalsta uzņē-

mums *Salmo*, kas ražo un izplata makšķerēšanas inventāru.”

MAZĀK NEKĀ KĀDREIZ

Lielākās zivis G. Kārkliņš noķēris Ventā: 13 kg līdaku un 14 kg kar- pu. „Bijuši izcili lomi Zviedrijā, noķertas 3,4 kg smagas foreles. Bet lielumam nav svarīgs – man pa- spēle, un jāzina, ko grib noķert.

„Ja pavasarī neatļautā laikā noķersi līdaku, tā var izmaksāt ap 100 eiro.”

ziem gadiem, kad vadīju uzņē- mumu *Kurzemes cope*, rīkojām sacensības, tad katru gadu pieda- lījās vismaz padsmīt bērnu. Arī sponsors *Salmo* Rīgā rīko bērnu svētkus ar makšķerēšanu. Es pie- dalos un bērnus pamācu, tur katru gadu piedalās aizvien vairāk.”

JĀZINA NOTEIKUMI, JĀSAVĀC AIZ SEVIS

Ar ko makšķerēt jāsāk?, „Vispirms jānopērk makšķernieka karte, jo bez tās pie publiskajiem ūdeņiem nedrīkst atrasties. Es ieteiktu pa- konsultēties ar kādu draugu vai paziņu makšķernieku. Vajadzīgs 4 m garš makšķerkāts, bezinerces spoļu, un jāzina, ko grib noķert. Pirmās reizes labāk doties kopā ar kādu, kurš to darījis, kurš pastāsta un parāda, jo var gadīties, ka neiz- dodas neko noķert. Tad prieks un interese var zust.

Pašlaik Ventā no vecā tilta līdz Abavas ietekai vajadzīga arī makšķerēšanas licence, kas diemžēl nopērkama tikai internetā, un tas rada problē- mās vecākiem cilvēkiem. Vēl tuvākā apkaimē licence vajadzīga Liepājas ezerā. Ja dodas uz svešu ūdeni, iesaku ievākt ziņas, kā tur ir, jo makšķerēšana var izvērsties sāpīga, ja tā beidzas ar protokolu un sabojātu atpūtu.

„Makšķere tāpat kā vijole jānoskaņo.”

Daudzās Eiropas valstīs ir tāpat kā medniekiem – arī makš- ķer- niekiem jānokārto eksāmens. Diemžēl pie mums tā nav. Likumu nezināšana neatbrīvo no atbildī- bas, tāpēc makšķernieku veikalos dabūjamās grāmatīņas, kurās ir noteikumi, arī internetā tos var izlasīt. Ja pavasarī neatļautā laikā noķersi līdaku, tā var izmaksāt

ap 100 eiro. Ūdeņus uzrauga Valsts vides dienesta inspektors un pašvaldības policija. Mums ir vieni mak- šķernieku noteikumi, bet, piemēram, Zvied- rijā katram reģionam savi. Latvija nav liela,

tomēr laikpataklī stipri atšķiras, tāpēc katram novadam vajadzētu savus. Pie mums Ventas krasti ir sakopti, bet vajadzētu vairāk kon- teineru vietu. Daudzi makšķernie- ki ir kulturāli: ar ko atnākuši, ar to arī aiziet. Bet liela daļa iebrāucēju pavaros grēko, visvairāk aiz sevis nesakopj lietuvieši.”

Lāsmas Reimanes teksts un foto

AKTUĀLI

Ne peldēt, ne zvejot

- Zilaļģes ir dabiski iekšzemes un jūras ūdens organismi, kas rada problēmas, savairojoties masveidā. Ziedēšanas laikā vērojama neviendabīga izplatība, nereti – plankumu veidā.
- Daļa sugu ir indīgas. Tām atmirstot, ūdeni rodas toksīni, kas peldētājiem var radīt alerģisku ādas reakciju, kā arī acu un gļotādas kairinājumus.
- Tāpat toksīni var uzkrāties zivīs. Lielajos ūdeņos tās no apdraudētās zonas var paglābties, bet dzīvie organismi, kas nevar pārvietoties, alģu toksīnus uzkrāj. Visvairāk tas attiecas uz saldūdeņos mītošajiem.
- Tur, kur zilaļģes savairojušās masveidā, neiesaka makšķerēt un lomu lietot uzturā.
- Tur arī nevajadzēt peldināt mājdzīvniekus un ūdeni izmantot dzirdināšanai.

Cik bīstamas ir zilaļģes?

Tā kā laiks ilgi ir karsts un sauss, sākušās vairoties zilaļ- ģes. Tāpēc Veselības inspek- cija aicina vizuāli novērtēt ūdens stāvokli un no peldēša- nās un makšķerēšanas atturēties, ja visā peldvietā ūdens sadūļkojies un ir zaļš, kā arī virspusē veidojas netīra plēve vai alģu saskalojumi.

KAMĒR KURZEMĒ VĒL VĒSI

Pēc Zviedrijas Meteorolo- ģijas un hidroloģijas institūta informācijas, zilaļģu apgabali redzami visā Baltijas jūrā. Ie- priekšējos gados Rīgas jūras

līcis bijis diezgan tīrs, bet tagad zilaļģes tur sanestas ar valdo- šajiem vējiem un straumēm no tām vietām, kur tās augušas. Vairākās vietās peldēties ir liegts. Aizvadītās nedēļas nogalē lielāks šo alģu daudzums manīts arī Ziemeļkurzemes piekrastē, kur ūdens temperatūra sasniegu- si +20 grādus. Pārējā Kurzemes piekrastē ūdens vēl diezgan vēss, taču, vējiem mainoties, tas var strauji sasilt un sākt ziedēt. Inspekcija prognozē, ka siltā laika dēļ tuvākajās nedēļās zilaļģes savairošies gan jūrā, gan iekšzemes ūdeņos.

„Jūlija rezultāti liecina, ka vienīgajā mūspuses oficiālajā peldvietā Ventā pie Mārtiņsalas nav ne zilaļģu, ne cita kaitīga piesārņojuma.”

TIKAI OFICIĀLAJĀ PELDIVIETĀ

Veselības inspekcija ūdens kvalitāti peldvietās pārbauda ik mēnesi. Kā stāsta Kuldīgas novada pašvaldības vides spe- ciāliste Dace Jansone, jūlija rezultāti liecina, ka Ventā pie Mārtiņsalas (mūspuses vienīgajā oficiālajā peldvietā) nav ne zilaļ- ģu, ne cita kaitīga piesārņojuma. Dažviet inspekcija ūdens tīrību novēro arī neoficiālās peldvie- tās. Par Kuldīgas novadu ziņu nav, taču iespējams, ka mazajos ezeros un netīros dīķos virsma jau pārklājusies ar plēvi. Ie- dzīvotāji tiek aicināti ziņot, ja

publiskajos ūdeņos novērota tā saukta ziedēšana jeb zilaļģu savairošanās, lai informāciju ievietotu inspekcijas mājaslapā.

KĻŪST PAR DABISKU

Latvijas Universitātes Bio- loģijas fakultātes asociētā pro- fessore Maija Balode norāda, ka vasaras karstumā zilaļģu ziedēšana galvenokārt stāvošos un seklos ūdeņos arvien biežāk kļūst par dabisku parādību. Viens no iemesliem ir zemā slā- pekļa un fosfora attiecība ūdenī (tie ir alģu barības elementi). Taču visas sugas nav indīgas un ziedēšanas laikā var arī nekaitēt.

Par vietām, kurās novērota ūdens ziedēšana, noteikti jāinformē pašvaldība, lai noteiktu piesārņojuma risku, pētītu iemeslus un izvērtotu informatīvās zīmes.

Daina Tāfelberga

Ineses Sūkcas zīmējums

kaimiņu kakšim. Ejot tikai prieka un atpūtas pēc. Aizejot līdz ar tumsu un sagaidot saullēktu. Tā pie upes pasēžot ar baudu. Naktīs bieži nevarot pagulēt, tad ejot uz Ventu un izbaudot

saullēktu. Pavasarī skaisti: putniņi, īpaši tad, kad lakstīgālas pogo. Piecas minūtes pirms saullēkta viss kļūstot kluss. Bet, līdzko parādās pirmie stari, dziesmas atkal skanot.